

Vyjadrenie vedeckých pracovníkov Centra biológie rastlín a biodiverzity SAV k aktuálnym návrhom zonácií TANAPu, Nízkych Tatier, Malej Fatry a Polonín.

Ako vedci a autority zaoberajúci sa rastlinnou, mykologickou, ale i živočíšnou zložkou bioty, vzájomnými interakciami týchto zložiek, vzťahom prostredia a vplyvom rôznych manažmentových prístupov na biodiverzitu, s veľkým znepokojením sledujeme návrhy zonácie Tatranského národného parku, Národného parku Nízke Tatry, NP Malá Fatra a NP Poloniny a chaotické a unáhlené snahy o ich schválenie. Zverejnené návrhy ignorujú vedecké poznanie, dáta a postupy, ktoré sa pri vypracovaní zonácie národných parkov štandardne využívajú, ako aj po generácie nahromadené vedomosti a cenné skúsenosti.

Ako hlavní autori prehľadov vegetácie Slovenska, flóry Slovenska a aktuálneho Katalógu biotopov Slovenska, ktorých obsah reflektuje potreby chrániť v Európe unikátne prírodné hodnoty a naše záväzky voči národnej a európskej legislatíve, zásadne nesúhlasíme s navrhovanými zónami tak, ako sú postupne predkladané príslušnými orgánmi štátnej správy do medzirezortného pripomienkového konania. Dôrazne odmietame spôsob, akým boli tieto zásadné dokumenty vypracované. Upozorňujeme, že ich súčasné verzie nezohľadňujú pripomienky a podklady od rešpektovaných vedcov, dostupných dát a odborných databáz či lokálnych expertov, smerujúce k zachovaniu základného poslania národných parkov – chrániť prírodné hodnoty a prirodzené procesy, ktoré v tomto prostredí prebiehajú. Namiesto toho odrážajú predovšetkým záujmy rôznych developerských skupín, drevospracujúcej lobby a nekontrolovaného masového turizmu a to bez ohľadu na základné poslanie národných parkov – chrániť prírodu a prirodzené procesy, ktoré v nej prebiehajú, pre ďalšie generácie.

Predkladané zonácie nespĺňajú základné vedecké štandardy. Pri takto schválenej zonácii nebude zabezpečené dlhodobé zachovanie ekologickej integrity (procesov vytvárajúcich, obnovujúcich a udržiavajúcich fungovanie ekosystému a zachovanie jeho biodiverzity), prírodných hodnôt a ekosystémových služieb dotknutých území.

Pri vymedzovaní najprísnejších zón (A, B) zdôrazňujeme potrebu evolučno-biologického prístupu k manažmentu lesných a iných „klimaxových“ ekosystémov a nevyhnutnosť chápania ich priaznivého stavu zachovania založeného na skutočnostiach, kde **prírodný výber** zostáva kľúčovým faktorom vývoja lesných ekosystémov, schopným nahradiť umelý výber. **Priaznivý stav ekosystémov** najlepšie zabezpečujú podmienky, v ktorých sa dané biotopy vyvinuli, na aké sa ich obyvatelia (mikroorganizmy, huby, rastliny, živočíchy) evolučne prispôbili (vrátane pastvy). **Prírodné disturbancie** ako napr. veterné smršte, lavíny, mrazy a iné faktory sú súčasťou týchto podmienok a v dlhodobom horizonte nezhoršujú stav zachovania lesných organizmov a ekosystémov. **Ludské zásahy** v prírode blízkyh ekosystémoch nie sú podmienkou na dosiahnutie priaznivého stavu, zatiaľ čo v prírode vzdialenejších ekosystémoch majú len obmedzený význam v

porovnaní s prírodnými činiteľmi. **Manažment**, ktorý má preukázateľne priaznivé účinky na biodiverzitu, napr. kosenie a pasenie v poloprírodných biotopoch, ktoré na svoju existenciu vyžadujú vplyv človeka, by mal byť aplikovaný citlivo s ohľadom na lokálnu prax a skúsenosti. Akákoľvek **výstavba nových zariadení**, logistickej infraštruktúry a realizácia developerských projektov v blízkosti centier biodiverzity predstavuje ohrozenie celého ekosystému. V kontexte kumulatívnych vplyvov takýmto postupom dochádza k postupnému “odkrajovaniu” z najhodnotnejších území národných parkov, čím sa zároveň vytvára priestor na budúcu argumentáciu v prospech ďalších zásahov a oslabovanie ochrany prírody.

Podobne ako viackrát v minulosti, aj teraz ponúkame riešenie v podobe zapojenia našich vedeckých a odborných kapacít. Sme pripravení pomôcť s vypracovaním, metodickým usmernením a návrhom jednotlivých zón, ktoré budú spĺňať všetky požadované kritéria a zároveň budú reflektovať reálny stav územia, jeho potenciál a prírodné aj kultúrne hodnoty našej krajiny. V kontexte klimatickej krízy a straty biodiverzity, ktoré negatívne ovplyvňujú kvalitu života, zdravie populácie aj ekonomiku štátu, je ignorovanie vedeckých poznatkov nezodpovedným krátkozrakým prístupom. Takéto konanie zvyhodňuje úzke záujmové skupiny na úkor verejného záujmu a obyvateľov Slovenska.

V Bratislave, 24.11.2025

Ing. Jaromír Kučera, PhD. - Generálny riaditeľ a samostatný vedecký pracovník CBRB SAV

RNDr. Jozef Šibík, PhD. – Samostatný vedecký pracovník CBRB SAV

RNDr. Monika Janišová, PhD. – Samostatný vedecký pracovník CBRB SAV

RNDr. Daniel Dítě, PhD. – Samostatný vedecký pracovník CBRB SAV

RNDr. Richard Hrivnák, PhD. – Vedúci vedecký pracovník CBRB SAV

Ing. Tomáš Čejka, PhD. – Samostatný vedecký pracovník CBRB SAV

Mgr. Anna Bérešová, PhD. - Samostatná vedecká pracovníčka CBRB SAV

Mgr. Katarína Vantarová, PhD. - Samostatná vedecká pracovníčka CBRB SAV

Mgr. Mária Šibíková, PhD. - Samostatná vedecká pracovníčka CBRB SAV

RNDr. Milan Valachovič, PhD. - Samostatný vedecký pracovník CBRB SAV

Mgr. Zuzana Dítě, PhD. - Samostatný vedecký pracovník CBRB SAV

RNDr. Daniela Dúbravková, PhD. – Vedecká pracovníčka CBRB SAV

Mgr. Iveta Škodová, PhD. - Samostatná vedecká pracovníčka CBRB SAV

RNDr. Stanislav Španiel, PhD. - Samostatný vedecký pracovník CBRB SAV

Mgr. Marek Slovák, PhD.- Samostatný vedecký pracovník CBRB SAV

RNDr. Mgr. Dominik Roman Letz, PhD.- Samostatný vedecký pracovník CBRB SAV

RNDr. Barbora Šingliarová, PhD. – Samostatný vedecký pracovník CBRB SAV

RNDr. Robert Šuvada, PhD. – Vedecký pracovník CBRB SAV

RNDr. Alena Gajdošová, CSc. - Samostatná vedecká pracovníčka CBRB SAV

Mgr. Júlia Hunková, PhD. - Vedecká pracovníčka CBRB SAV

RNDr. Ivan Jarolímek, CSc. - Samostatný vedecký pracovník CBRB SAV

Mgr. Dobromil Galvánek, PhD. – Samostatný vedecký pracovník CBRB SAV

Mgr. Jana Podroužková Medvecká, PhD. – Vedecká pracovníčka CBRB SAV

RNDr. Pavol Meredá, PhD. – Samostatný vedecký pracovník CBRB SAV

Mgr. Vladimír Nemček - Doktorand CBRB SAV

Mgr. Adam Polhorský – Doktorand CBRB SAV

Mgr. Martina Kosorínová – Odborná pracovníčka s VŠ CBRB SAV

Mgr. Peter, Kučera, PhD. – Odborný pracovník s VŠ CBRB